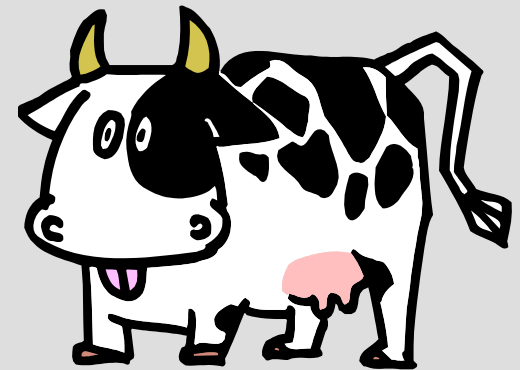

Foderanalyser

Martin Riis Weisbjerg
Institut for Husdyrvidenskab, AU Foulum

Fra foder til mælk, Kursus for kvægrådgivere, AU Foulum, 21. marts 2017

Foderanalyser

Hvad er det relevant at analysere?

I hvilke fodermidler?

Under hvilke forhold?

Hvad bestemmer hvad vi analyserer for?

Udbytte > omkostninger

- **Betydning**
- **Analyseomkostninger**
- **Forventet variation – er tabelværdier tilstrækkelige**

Foderanalyser

Hvad er det relevant at analysere for?

Tørstof

Kemisk sammensætning

- **Organisk stof**
- **Uorganisk stof**

Anti nutritionelle faktorer/gift

Forurening, pesticider tungmetaller

Fordøjeligheder

Etc.

Foderanalyser

I hvilke fodertyper?

Grovfoder

Halm

Græs

Ensilager

- Græs
- Helsæd

Roer

Kraftfoder

Korn

Biprodukter

Frø

Etc.

Foderanalyser

Under hvilke forhold?

- **Kvægbonde der anvender**
- **Firma der sælger**
- **Rådgivningsvirksomhed**
- **Forskning**

Tørstof:

Tørstof er nok den vigtigste foderanalyse, da vandindhold kan variere voldsomt, og vand ikke indeholder energi mm.

Princippet i tørstofbestemmelse er opvarmning indtil alt vand er fordampet, så er resten 'tør stof'.

Tørring indtil konstant vægt, men ofte tommelfingerregler med faste tørretider.

Tørstof, udfordringer:

At fjerne alt vand uden at miste andre flygtige stoffer

- **Flygtige fedtsyrer**
- **Alkoholer**
- **Etc.**

Tørring kan ændre kemisk sammensætning af tørstof, derfor tørretemperatur vigtig hvis der skal videreanalyseres på det tørre materiale

Tørstofkorrektion ensilager i Norfor, 60°C:

Alkohol fordamper 100%

Ammoniak fordamper 60%

**For eddike-, propion-, smør- og mælkesyre
afhænger fordampningen af pH (salte er ikke
flygtige)**

Simpel korrektion

Korrigeret tørstof=0,99 x ukorrigeret tørstof + 10

Aske:

Aske også vigtig foderanalyse. Aske indeholder mineraler, men ikke energi, kan ikke brænde!

Specielt grovfoder kan variere voldsomt pga. jordforurening (sand).

Princippet er, at organisk materiale brændes væk ved høj temperatur, og efterlader aske som rest.

Aske, udfordringer:

Temperatur høj nok til at brænde alt organisk stof væk

Temperatur lav nok til at vi ikke mister mineraler ved sublimering

Mineraler findes sandsynligvis mest som oxider i aske, men findes i foder med en masse andre anioner

Derfor – aske er ikke nødvendigvis lig med uorganisk stof i den oprindelige foderprøve. Endvidere, er aske ikke nødvendigvis additiv.

Kvælstof:

Kvælstof indholdet bruges til at estimere råprotein indholdet (I foder råprotein = $6,25 \times N$, i mælk $6,38 \times N$).

Protein er en af de vigtigste næringsstoffer, og kan variere voldsomt mellem fodertyper, udviklingstrin (især grovfoder) og grad af afskalling (korn og frø).

Princippet i Kjeldahl metoden for N bestemmelse er at prøven destrueres med varme og svovlsyre, dermed ender alle N forbindelser (med undtagelse af noget nitrat og nitrit) som ammonium sulfat.

Ammonium sulfat omdannes til ammoniak ved tilsætning af stærk base (NaOH), hvorefter ammoniakken destileres, fanges i syre og bestemmes ved titrering.

Kvælstof, udfordringer:

Undgå forurening (f.eks. ammoniak fra luft)

Medtager ikke alt nitrat og nitrit

Dumas methode: Alternativ

Fedt:

Ekstraktion med en ikke polær opløsningsmiddel, traditionelt diethylæter, i official EU metode petroleum æter, men mange alternative metoder med andre opløsningsmidler, sommetider i blanding, anvendes

Fedtsyrer frigøres fra calcium sæber ved kogning med saltsyre før ekstraktion

Efter ekstraktionen fordampes opløsningsmidlet, og det ekstraherede fedt vejes

NDF analyse

I princippet uopløselig rest efter at prøven er kogt med en neutral detergent (sæbe) opløsning

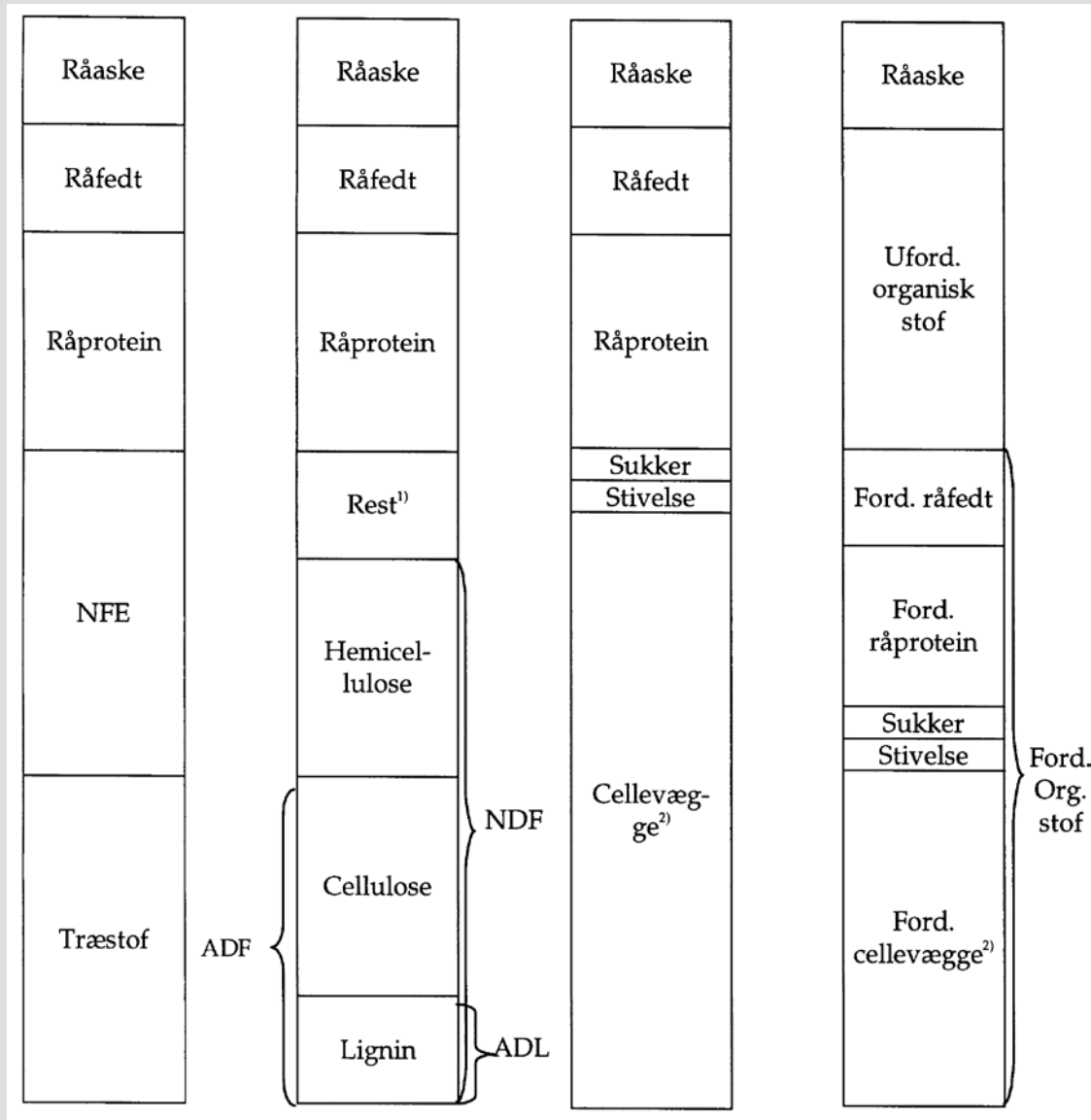
Opdeler prøven i:

Cellevægskulhydrater (uopløselig rest)

og

Celleindholdsstoffer (opløselig del, but inkluderer opløselige cellevægskulhydrater som pektiner og β -glucaner)

NDF – fodermiddelanalyser

Estimering af in vivo fordøjelighed vha. laboratoriemetoder

- **In vitro**

- **Vomvæske**

- **Fæces bakterier**

- **Enzymer**

- **Nylon pose nedbrydning (in situ, in sacco)**

- **NIR (behøver kalibrering til reference metode)**

- **Kemiske metoder korreleret til fordøjelighed (træstof, ADF, ADL)**

In vitro opløselighed (fordøjelighed) vha. vomvæske (Tilley & Terry, 1963)

Procedure:

- 48 timers inkubering med vomvæske – buffer, forgærer fordøjeligt materiale**
- Ikke opløst materiale inkuberes så med pepsin-HCl opløsning i 48 timer, fordøjer unedbrudt protein og bakterier**
- Efter vask med kold vand bestemmes ikke opløst rest (tørstof eller organisk stof) og fordøjelighed beregnes**

Princip, EFOS:

- 1) Pepsin, 0,1 N HCl, 40°C, 24 h**
- 2) Stivelses hydrolyse, samme opløsning, 80°C, 45 min**
- 3) Filtrering, vask**
- 4) Cellulase mix., 40°C, 24 h**
- 5) Samme opløsning, 60°C, 19 h**
- 6) Vask med varm vand og acetone, tørring, vejning**
- 7) Foraskning, vejning**

Princip, EFOS, fortsat:

Enzyme mix:

0.1 M acetat buffer, pH 4.8

Per l acetat buffer:

20 g Celluclast

10 g Novozym 188

10 g Gamanase

10 g Viscozym

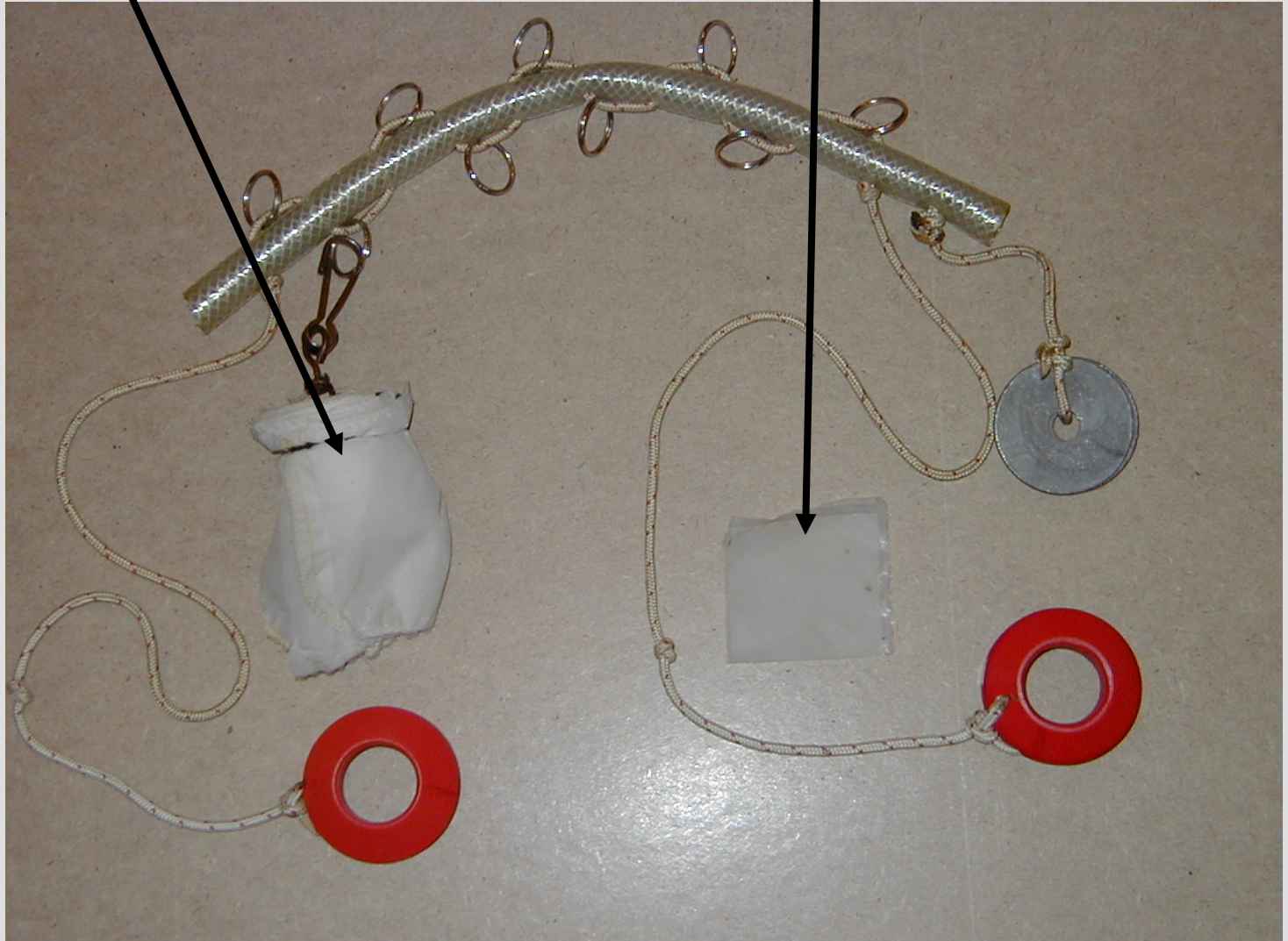
320 mg amyloclycosidase

0.1 g chloramphenicol

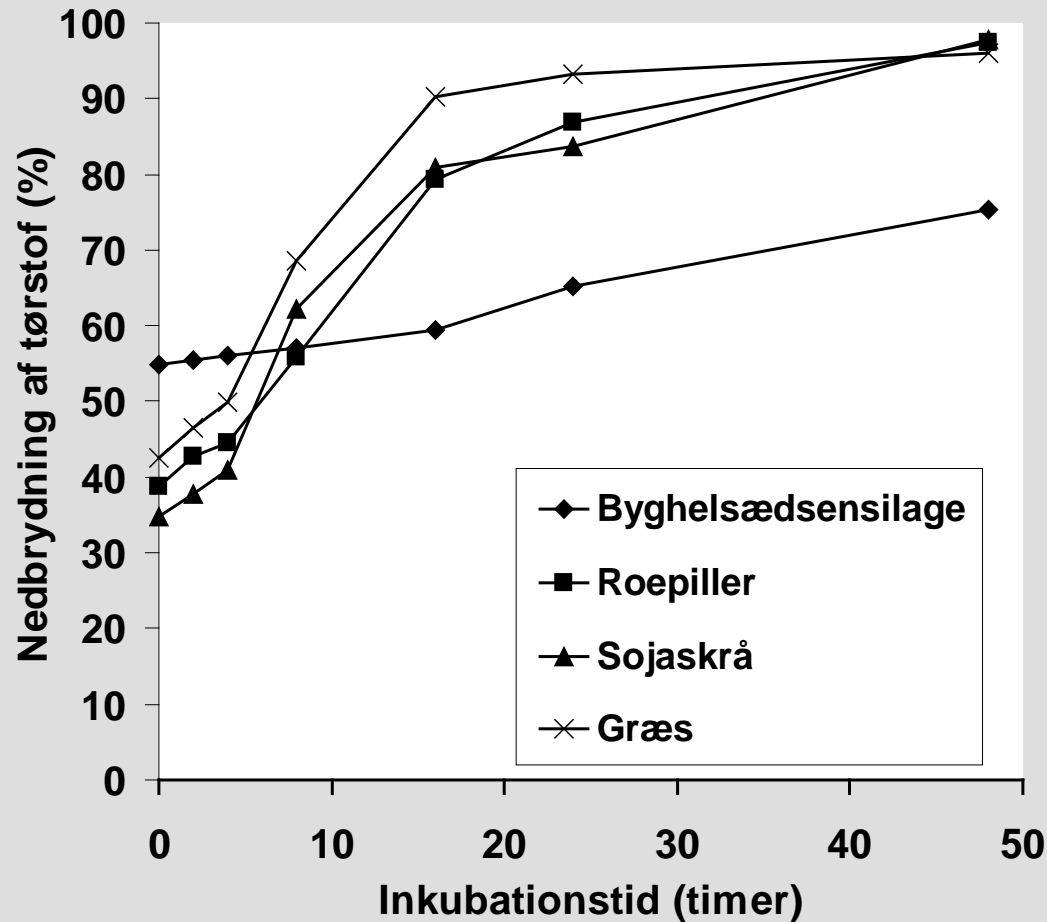
In situ

Mobile poser

Nylon (eller polyester) poser

Eksempler på nedbrydningsprofiler

Ofte anvendes eksponentielle funktioner til at beskrive nedbrydningskurver fra in situ studier

$$\text{Nedbrydning} = a + b (1 - \exp(-ct))$$

Med lag tid (nøletid)

$$\text{Nedbrydning} = a + b (1 - \exp(-c(t-L)))$$

a = opløselig del, umiddelbar nedbrydelig (0 for NDF)

b = potentiel nedbrydelig del

c = nedbrydningshastighed (pr. time)

t = inkubations tid (timer)

L = lag tid (timer)

Effektiv nedbrydning (estimat for hvad der sker i vommen)
kan så beregnes (uden lagtid)

$$\text{Effektiv nedbrydning} = a + b(c/(c+k))$$

Hvor **k** = passagehastighed (pr. time)

